

**ELOKUVA- JA AV-ALAN KASVAVA HELSINKI -
KAUPUNKITASOINEN KEHITTÄMIS- JA TOIMENPIDESUUNNITELMA**

SISÄLLYSLUETTELO

1. TAUSTAA
2. AUDIOVISUAALISEN ALAN EKOSYSTEEMIN KEHITTÄMINEN
 - 2.1. Kansainvälisesti houkutteleva Helsinki
 - 2.2. Helsinki ja Suomi kilpailukykyisenä AV-tuotantopaikkana
3. TOIMENPIDESUUNNITELMA
 - 3.1. Toimiva kaupunkiorganisaatio ja ”In kind” -yhteistyötoiminta
 - 3.2. Erityiskohteet Helsingissä
 - 3.3. Alueellisen rahoitustoiminnan pilotointi
 - 3.4. Ammattilaistapahtumayhteistyö
 - 3.5. Osajien houkuttelu Helsinkiin
 - 3.6. North Star Film Alliance –hankkeen toteuttaminen
 - 3.7. Yhteistyö av-alan ja siihen linkittyvien toimijoiden kanssa
 - 3.8. Yhteistyö digitaalisten liitännäistoimialojen kanssa
4. MITTARIT
5. AIKATAULU
 - 5.1. Toimenpidesuunnitelman aikataulu

1. TAUSTAA

Kaupunginhallituksen elinkeinojaoston kokouksessa 8.10.2018 annettiin tilannekatsaus AV- ja elokuva-alaan sekä siihen liittyviin kehittämistarpeisiin. Tuolloin esitettiin, että on tarpeen laatia kaupunkitasoinen toimenpidesuunnitelma suurten kotimaisten ja kansainvälisten AV-tuotantojen houkuttelemiseksi Helsinkiin. Audiovisuaalisilla sisällöillä eli AV-sisällöillä tarkoitetaan tässä toimenpidesuunnitelmassa ammattimaisesti tuotettuja ja rahoitettuja eri jakelukanaviin tehtyjä liikkuvaa kuvaa ja ääntä yhdistäviä sisältöjä, joita ovat esimerkiksi elokuvat ja sarjamoitiset draamat. Näihin AV-sisältöihin liittyvä toiminta tapahtuu toimialalla, jota kutsutaan audiovisuaaliseksi eli AV-alaksi. AV-alan vaikutuksia tarkasteltaessa alan suorat vaikutukset liittyvät työllisyyteen, AV-sisältöjen tuottamiseen ja kulutukseen. Välillisiä vaikutuksia ovat esimerkiksi palveluostot muilta toimialoilta ja vaikutukset matkailuaktiivisuuteen.

Helsingin kaupungilla ei ole aiemmin ollut aktiivista roolia sarjamoitisen draaman ja elokuvatuotantojen yhteistyökumppanina ja yhteistyöstä on päätetty tapauskohtaisesti tuotanto kerrallaan. Kaupunki ei ole toistaiseksi nostanut käsikirjoitettua sarjamoitista draamaa ja elokuvia tapahtuma- tai elinkeinotoiminnassaan painopistealueiksi. Valtakunnallisen ja kansainvälisen kilpailutilanteen kiristyessä on tärkeää, että Helsinki määrittelee, miten se haluaa asemoitua sarjamoitisen draaman ja elokuvan kaupunkina ja millaisia toimenpiteitä tämä edellyttää.

Puitteet AV-alan kehittämiselle ovat tällä hetkellä mitä parhaimmat ja Helsingillä on erinomainen mahdollisuus lisätä kansainvälistä näkyvyyttä. Jotta kansainvälisiä tuotantoja saadaan houkutelua Helsinkiin, tulee Helsingillä olla selkeä toimenpidesuunnitelma kansainvälisten tuotantojen palvelemiseksi.

Tämä toimenpidesuunnitelmaluonnos on laadittu yhteistyössä kaupungin eri toimialojen ja muiden keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

2. AUDIOVISUAALISEN ALAN EKOSYSTEEMIN KEHITTÄMINEN

2.1. Kansainvälisesti houkutteleva Helsinki

Kaupunginhallituksen elinkeinojaoston 28.5.2018 § 32 hyväksymien Helsingin elinkeinopolitiikan painopisteiden 2018-2021 mukaan Helsingin kansainvälistä tunnettuutta vahvistetaan ja helsinkiläisen osaamisen vientiä maailmalle edistetään. Helsinki hyödyntää pitkän aikavälin elinkeinopolitiikassaan toimivan kaupungin mahdollisuuksia ja vahvuuksia. Kaupungin pysyvänä tehtävänä on kehittää yritysten toimintaympäristöä, edistää helsinkiläisten työllistymistä ja mahdollistaa kestävä ja osaamiseen perustuva taloudellinen kasvu.

Helsingin visiona on olla maailman toimivin kaupunki. Tällä se luo parhaat urbaanin elämän edellytykset asukkailleen ja vierailijoilleen. Helsinki haluaa olla päivä päivältä parempi. Kaupunkistrategiassa kansainvälisyys on läpileikkaava ajatus. Strategian monien alatavoitteiden toteutumisen edellytys on Helsingin kansainvälisen vetovoiman kasvattaminen ja globaalissa kilpailussa pärjääminen. Helsingin kansainvälinen maine ja tunnettuus ovat kriittisessä roolissa kaupungin vetovoiman ja hyvinvoinnin rakentamisessa. Vahva maine ja kiinnostava profiili tukevat kansainvälisten investointien, osaajien ja vierailijoiden houkuttelussa.

Helsingin kansainvälisen toiminnan onnistumisen ja vetovoiman rakentamisen kannalta on keskeistä, että Helsingin kansainvälinen mielikuva vastaa todellisuutta. Helsingin on jatkettava määrätietoista työtä sekä vaikuttamisen, että viestinnän ja markkinoinnin keinoin. Mielikuvarakentaminen on moniulotteista, jossa sekä kaupungin viestinnällä, markkinoinnilla,

yrittöiminnalla että omilla hankkeilla on selkeä rooli. Huomiota on erityisesti kiinnitettävä kaupungin globaalisti merkittävien onnistumisten markkinointiin sekä läsnäoloon keskeisissä verkostoissa. Tavoitteena on myös, että Helsingin näkyvyys kansainvälisessä mediassa monipuolistuu.

AV-ala merkittävässä kansainvälisessä kasvussa

Olsberg SPI:n markkinaselvityksen (Market Study, Olsberg SPI, 2019) mukaan kuluttajien kysyntä AV-sisällölle on kasvanut dramaattisesti viime vuosina. European Audiovisual Observatory'n arvioiden mukaan vuosittain tuotettavien pitkien fikti elokuvien määrä on kasvanut 22% vuosien 2013-2017 välillä. FX Networks'in mukaan Yhdysvalloissa esitetyjen uusien alkuperäisten käsikirjoitettujen sarjojen määrä kasvoi 86% vuosien 2011 ja 2018 välillä. Suurin osa tästä kasvusta syntyy suoratoistopalveluista, joiden kulutus ja näihin tarvittavien sisältöjen kysyntä ovat kasvussa. Tällainen kasvu luo merkittävät taloudelliset mahdollisuudet maille houkuttella kansainvälisiä tuotantoja. Kaliforniasta, Yhdysvalloista lähtevien ja muualla toteutettavien tuotantojen arvon on vuonna 2015 arvioitu olleen 4,6 miljardia dollaria (USD) (The Value of Global Footloose Production: An Estimate with Case Studies, 2018). Globaalin tuottamisen näkymät ovat tällä hetkellä erittäin vahvat. Arvioiden mukaan vuonna 2018 Netflix käytti 8 miljardia dollaria (USD) alkuperäissisältöihin, Amazon USD 5 miljardia dollaria (USD), joista 1 miljardia dollaria (USD) alkuperäissisältöihin. Ampere Analysis'in vuoden 2017 tutkimuksen mukaan Netflixin 65 tulevasta alkuperäissisällöstä 48% oli Yhdysvaltojen ulkopuolisia tuotantoja, joista 21% oli eurooppalaista alkuperää. Amazon ja HBO ovat myös aktiivisia Euroopassa, operoivat alueellisia toimistoja ja ovat sijoittaneet merkittävästi Euroopassa toteutettaviin tuotantoihin.

Kansainvälinen AV-ala ja sen vahva kasvu tarjoaa merkittävän mahdollisuuden myös Suomelle ja Helsingille. AV-tuotantojen verkosto eri toimijoista on laaja ja monipuolinen, joten AV-alan sisältöjen lisääntyvä tarve mahdollistaa näin myös AV-alan eri toimintojen ja toimijoiden kasvun. Arvoketjukaavio on esitetty tämän toiminta- ja toimenpidesuunnitelman liitteenä (The Independent Film Project Value Chain).

Helsingin kansainvälisen brändin tunnettuuden lisääminen yhteistyössä AV-alan kanssa

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen (Pieni riski – suuri mahdollisuus, 2016) mukaan AV-alan tuotantoyhtiöt ja niille palveluja tuottavat yhtiöt muodostavat yhdessä laajoja ja monialaisia ekosysteemejä. AV-tuotannoilla on myös merkittäviä aluetaloudellisia merkityksiä. AV-alan tuotannot onnistuessaan voivat lisätä alueen houkuttelevuutta ja tunnettuutta ja siten nostaa sen matkailullista imagoa. Mielikuvien lisäksi kaupungin näkyminen suosituissa sarjatuotoksissa draama- ja elokuvatuotannoissa ovat elementtejä, joita voidaan hyödyntää matkailutulon kasvattamisessa, jos niihin liitetään suunnitelmallinen PR-työ ja markkinointi. Tämän seurauksena alueelle voi syntyä uusia liiketoiminnan ja kasvun mahdollisuuksia. Elokuva ja sarjatuotoinen draama nähdäänkin vahvoina kansainvälisen brändirakentamisen välineinä.

Helsingin kaupunki on tukenut osaltaan eri tavoin AV-alan tuotantojen toimintaedellytyksiä ja ammattilaisverkostoja. Esimerkiksi helsinkiläisiä tuotantopalveluita ja kuvauspaikkoja on markkinoitu yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Lisäksi kaupunki on mahdollistanut Helsingissä järjestettäviä kansainvälisiä AV-alan ammattilaisfoorumeita ja –liiketoimintatapahtumia, sujuvoittanut kuvauspaikkojen ja –lupien koordinoitua sekä auttanut alan toimijoita verkostoitumaan muiden luovan teollisuuden toimijoiden kanssa. Nyt tätä toimintaa halutaan vahvistaa ja kaupungille esitetään tämä toiminta- ja toimenpidesuunnitelma.

AV-alalla on vaikutusta Helsingin kansainvälisen brändin tunnettuuden ja kansainvälisten matkailijoiden määrän kasvuun, luovien alojen työllisyyteen sekä liitännäisalojen kehitykseen ja liiketoiminnan kasvuun. Elokuville ja TV-sarjoille tavoitetaan yleisöjä, joihin perinteinen markkinointi ei välttämättä pure. Helsinki on erinomainen esimerkki suuresta kaupungista, joka on toimiva, turvallinen ja tasa-arvoinen.

2.2. Helsinki ja Suomi kilpailukykyisenä AV-tuotantopaikkana

AV-tuotantokannustimet ja AV-tuotantojen alueelliset vaikutukset

Olsberg SPI:n Euroopan eri kannustinjärjestelmien vaikutuksia koskevan selvityksen (2014) mukaan kannustimilla on vaikutuksia AV-tuotantosektorin kokonaisliikevaihdon kasvuun, työllisyyteen sekä ammattitaidon ja osaamisen kehittymiseen. Business Finlandin AV-alan kansallinen tuotantokannustin käynnistyi Suomessa vuonna 2017. Tuotantokannustin on 25% maksuhyvitys Suomessa toteutetun tuotannon kuluista. Tuotantokannustinta voi saada suomalainen tai ulkomainen tuotantoyhtiö, tuotantopalveluyhtiö tai tuotantoihin valittu muu audiovisuaalisen alan yhtiö, joka valmistaa tuotannosta jonkin osan, ja jolle syntyy hyödyntämisoikeuksia. Rahoituksen suuruus on noin 9,5 miljoonaa euroa vuodessa, ja tuotantokannustin on suunnattu pitkän näytelmäelokuvan, dokumenttielokuvan ja sarjatuotoksen fiktion ja animaation tuotantoihin. Työ- ja elinkeinoministeriö on päättänyt ohjelman rahoituksesta toistaiseksi vuosille 2017-2019.

Business Finlandin väliarvioinnin (2018) mukaan AV-tuotantokannustin on osoittautunut työkaluksi, joka vie AV-alaa eteenpäin. AV-tuotantokannustin on onnistunut jo ensiaskelilla ratkaisevasti virkistämään AV-alan liiketoimintaympäristöä Suomessa. Toistaiseksi AV-tuotantokannustimen suurin hyöty on ollut työllistävä vaikutus. Kannustimen vaikutuksesta on syntynyt työpaikkoja, joita ei olisi ilman kannustinta syntynyt. Yhteenveto AV-tuotantokannustimen vaikutuksista on esitetty kaaviona tämän toiminta- ja toimenpidesuunnitelman lopussa. AV-tuotantokannustimella on ollut ratkaiseva merkitys sille, että suomalaiset yritykset ovat päässeet mukaan kansainvälisiin yhteistuotantoihin. Kansainväliset tuotannot hakeutuvat niihin maihin, joissa on olemassa kannustinjärjestelmä.

Tampereen kaupungin keväällä 2018 käyttöön ottama audiovisuaalisen alan tuotantokannustin on siivittänyt alan vauhtia alueella toivotusti. Tampereen elokuvakomission Film Tampere laskee, että panostus kannustimeen palautuu aluetalouteen noin kymmenkertaisena (Tampere-läinen 20.5.2019).

Merkittävänä kerrannaisvaikutuksena on, että tuotannot ovat työllistäneet huomattavasti myös muita aloja, kuten majoitus-, ravitsemus- ja logistiikka-aloja (Business Finlandin väliarviointi, 2018). AV-tuotannoissa käytetään laajasti paikallisia palveluja, matkailun lisäksi myös muiden toimialojen palveluita. Kansainvälisenä esimerkkinä amerikkalainen TV-sarja ”Game of Thrones” on vahvistanut Pohjois-Irlannin taloutta viimeisen viiden vuoden aikana noin 140 miljoonalla eurolla. Suorat ja välilliset vaikutukset ovat merkittävät. Sarja on tuonut Pohjois-Irlantiin 900 vakituista työpaikkaa ja työllistänyt osa-aikaisesti noin 5700 henkilöä. AV-tuotannon valmistaminen edellyttää lähes poikkeuksetta toimialan ammattilaisten lisäksi muun muassa ääni- ja kuvauskalusto-, digitaalisen kuvan- ja äänenkäsittely-, rakennus-, ja sisustus-, maskeeraus- ja kampaamo-, vaatetus- ja ompelu, logistiikka- ja kuljetus- sekä ravintola- ja majoituspalveluiden käyttöä. (Pieni riski – suuri mahdollisuus, OKM, 2016).

Helsinki AV-tuotantopaikkana

AV-ala on muuttunut yhä kansainvälisemmäksi, ja kansainvälisyys näkyy AV-tuotantojen rahoituksessa ja jakelussa. Toimialalla pärjääminen edellyttää jatkuvaa kansainvälistä vuorovaikutusta, ja myös Suomessa yhteistuotannot ovat yleistyneet ja monet suomalaiset tuotantoyhtiöt suuntautuvat yhä useammin kansainvälisille markkinoille. AV-alan elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn vaikuttavat mm. tukijärjestelmien volyyymi ja toimivuus, tuotantobudjettien koko, tuotantoinfrastruktuuri, yksityisen rahoituksen investoinnit, kansainväliset yhteydet ja verkostot, monipuolinen tarjonta sekä osaamisen ja koulutuksen taso. (Pieni riski – suuri mahdollisuus, OKM, 2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan (Selvitys elokuvatuotantoihin kohdistuvien julkisten tukien vaikutuksista, 2018) miljoonan euron liikevaihdon saavuttaneita elokuva- ja TV-sarjatuotantoyhtiöitä oli Suomessa 13 kappaletta vuosina 2014-2016. Kaikki tarkastellut yhtiöt sijaitsivat pääkaupunkiseudulla. Suurimmillaan yksittäisen yhtiön liikevaihto vuonna 2016 oli yli 12 miljoonaa euroa. Business Finlandin tuotantokannustimen myötä suurten budjettien kotimaisten ja ulkomaisten AV-tuotantojen yhteydenotot ja kuvauspaikkakyselyt ovat lisääntyneet Helsingissä merkittävästi. Samanaikaisesti AV-tuotantojen kokonaisresurssit ovat kasvaneet, jolloin tuotannot toteutetaan aiempaa isommin ja paremmin. Helsinkiin on myös syntyneessä uusia kansainvälisiä elokuva-alan yhteistyömuotoja ja ammattilaisverkostoja.

Helsingin kaupunki on tehnyt yhteistyötä AV-alan tuotantojen osalta auttamalla esimerkiksi erilaisissa kuvausjärjestelyissä mahdollistamalla kuvauksia Helsingissä. Näistä esimerkkinä Helsingissä kuvatut Making Movies Oy:n tuottama pitkä näytelmäelokuva ”Tuntematon mestari” (2018) ja Dionysos Films Oy:n tuottama TV-rikosdraamasarja ”Karppi” (2018). Jälkimmäinen on myyty maailmanlaajuisesti Netflixiin.

AV-tuotantojen alueellisen toiminnan ja sen merkityksen todentamiseksi Helsinki on tehnyt pilottiyhteistyötä kahdessa AV-alan tuotannossa kerätäkseen tarvittavia tunnuslukuja. Ensimmäinen pilottiyhteistyötutanto on Zodiak Finland Oy:n tuottama TV-draamasarja ”Nyrkki”. Tuotantoyhtiö on kerännyt tuotannosta seuraavaa tietoa:

KUVAUSPÄIVÄT	
Kuvauspäivien määrä Suomessa:	96
Kuvauspäivien määrä Helsingissä:	56
Jälkituotantopäivien, sis. Kuvaleikkaus, äänisuunnittelu, musiikki, värimäärittely ja masteroinnit, trailerit ja kuvaefektit, määrä Suomessa:	480
Jälkituotantopäivien määrä Helsingissä:	290
TUOTANTORYHMÄN KOKO	
Crew kaikkialta Suomesta:	110
Crew helsinkiläiset:	85
Harjoittelijat Helsingistä (opintoihin liittyvät)	2
Cast keskeiset roolit kaikkialta Suomesta:	39
Cast keskeiset roolit helsinkiläisesti:	29
Pikkuroolit (ei sis. avustajia)	80
Pikkuroolit helsinkiläiset:	45
MAJOITUS (majoitusöiden määrä)	
Hotellissa	51
RAHOITUS JA KULUTUS	
Toteutunut kokonaisbudjetti euroina:	EUR 4 000 000
Kokonaiskulutus Helsingissä euroina (esituotanto, kuvaukset ja jälkituotanto):	EUR 3 400 000

Helsingissä käytetyt palvelut:	elokuvateknisen kaluston vuokraus (kuvaus, valaisu, ääni yms), maskeeraus- ja kampaamopalvelut, muut työryhmään liittyvät palvelut, kuvan jälkituotanto, äänen jälkituotanto, kuvaleikkaus, stuntit, näyttelijäpalvelut, erilaiset kuljetukseen liittyvät palvelut: autonvuokrat, taksit, kuljetus ja lähettipalvelut ja niihin liittyvät kulut (polttoaineet), catering-palvelut, erilaiset vuokrat ja ostot mm. puvustukseen ja lavastukseen sekä kuvausten järjestämiseen liittyen (käyttötavarat), erikoiskalustojen vuokrat, esim. nostimet, lämpöpuhaltimet tms., vakuutukset, tilintarkastukset, käännöspalvelut, majoituspalvelut, kuvauspaikkojen vuokrat, parkkikulut ja liikennejärjestelyt, roolituspalvelut, huolto ja korjauspalvelut, siivouspalvelut, vartiointipalvelut, sähkö
palkat Helsingissä (sis. sivukulut)	EUR 1 600 000
palvelut Helsingissä:	EUR 1 800 000
Helsingin kaupungin palvelut:	liikennejärjestelyt: EUR 7800 vuokrat lavasteisiin liittyen: EUR1335 Kuvauspaikkojen vuokrat: EUR 5480
RAHOITUS	
ennakkomyynnit, investoinnit ja julkinen rahoitus sekä omarahoitus	
kotimainen osuus 90%, ulkomainen osuus 10%	
Elisa, MTV, Business Finland, Suomen elokuvasäätiö, About Premium Content,	
Tampereen kaupunki, Zodiak Finland	
Kansainvälinen myyntiyhtiö	
About Premium Content	https://www.aboutpremiumcontent.com
Kansainväliset työntekijät/palvelut	
yksi stunt-koordinaattori (Ruotsi), näyttelijöitä 2kpl (Ruotsi)	

Toinen pilottiyhteistyötuotanto on Dionysos Films Oy:n tuottama TV-rikosdraamasarja ”Karppi 2”, jonka tuotanto on käynnissä keväällä 2019. Tuotantoyhtiö on toimittanut kaupungille tuotantotietoa kuvausten osalta jo alkukesästä 2019 ja lopulliset luvut ja yhteenvedon, kun tuotanto on valmistunut.

3. TOIMENPIDESUUNNITELMA

Tämän toimenpidesuunnitelman päätavoitteita ovat Helsingissä toteutuvien kansainvälisten AV-tuotantojen lisääminen ja suurten kansainvälisten AV-tuotantojen houkuttelevuus Helsinkiin. Elinkeinopoliittisia tavoitteita ovat uusien AV-alan yritysten ja työpaikkojen synnyttäminen, alueen yritysten pääsy osaksi kansainvälistä arvoketjua (mm. jälkituotanto), alueen kansainvälisen tunnettuuden lisääminen, alueen kehittyminen digitaalisten AV-alojen osaamis- ja yrityskeskittymänä, muiden digitaalisten luovien alojen kytkeminen AV-alan kehitykseen (mm. XR- ja peliala). Yleiset ja erityiset toimenpidekohtaiset arviointikriteerit auttavat ja tukevat toimenpiteiden arvioinnissa ja valinnassa.

Toimenpidepäästösten arvioimiseksi ja valintojen tueksi on tärkeää määrittää soveltuvat arviointikriteerit kaikkien toimenpiteiden osalta ja niitä ovat esimerkiksi:

- Elinkeinopoliittiset vaikutukset Helsingissä:
 - Audiovisuaalisen toimialan liiketoimintaedellytysten parantaminen Helsingissä
 - Muut elinkeinopoliittiset vaikutukset
- Helsingin kaupunki yhteistyökumppanina: Helsinki partnerina, ei sponsorina
- Yhteistyö ammattimaisten, luotettavien ja sitoutuneiden toimijoiden kanssa
- AV-alan osaamisen edistäminen/lisääminen Helsingissä
- Kansainvälinen näkyvyys
 - Helsinki AV-alan tuotanto- & kuvauspaikkana
 - Suomen/Helsingin AV-ala

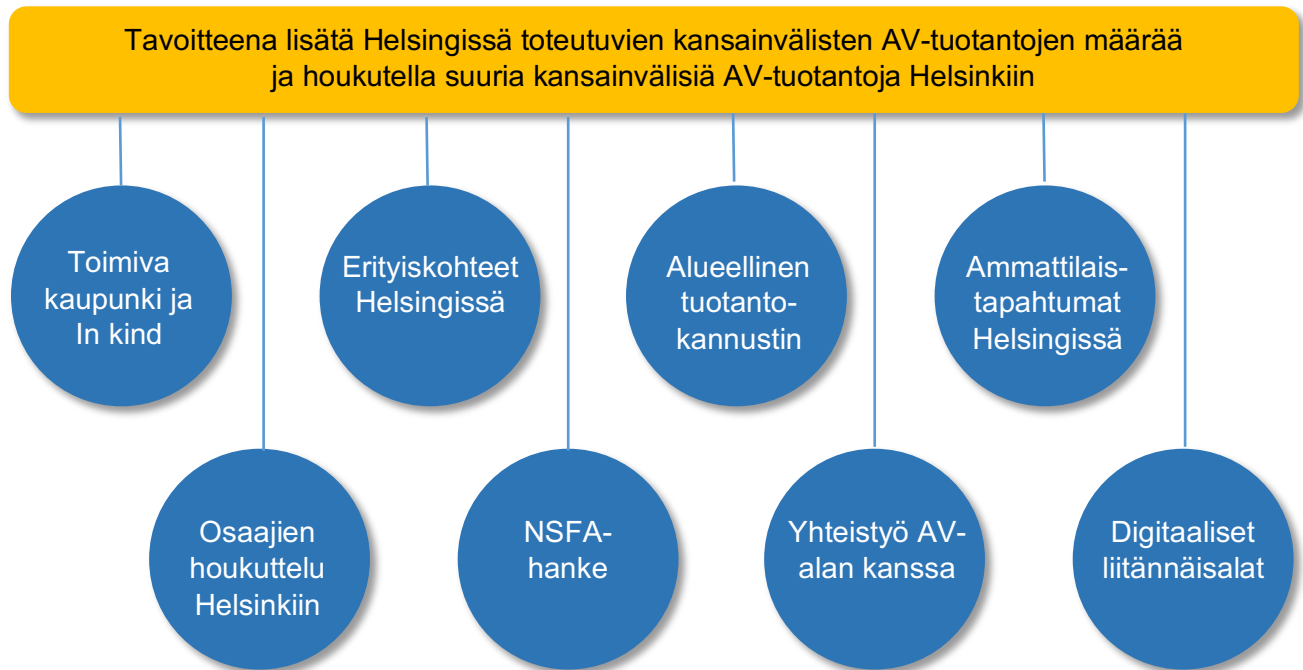
Toiminta- ja toimenpidesuunnitelman toteuttamiselle on tarkoituksenmukaista määrittää selkeät periaatteet ja laatia yhteistyön sopimusmallit.

Yhteistyötaholta edellytettäviä yhteistyön periaatteita ovat esimerkiksi:

- Aito yhteistyö – Helsingin kaupunki partnerina, ei sponsorina
- Suunnitelmallisuus – yhteistyö suunnitellaan ajoissa
- Ammattimaisuus – yhteistyö toteutetaan ammattimaisesti
- Luotettavuus – yhteistyö luotettavien yhteistyökumppaneiden kanssa

Asianmukaisilla sopimuksilla varmistetaan yhteistyön pelisääntöjen selkeys ja tarvittaessa toimenpiteiden toteutumisen valvonta. Sopimuksilla sovitaan esimerkiksi AV-tuotantojen kuvamateriaalin käyttöoikeuksista hyödynnettäväksi Helsingin markkinoinnissa, Helsingin nimen ja logon näkyvyydestä, vaikutusten seurantaan kerättävistä tuotantotiedoista, ym. toimenpiteille laaditaan sopimusmallit, jossa yhteistyötä tehdään kaupungin oikeuspalveluiden kanssa sopimus pohjien työstämisessä. Sopimusten sisältö määräytyy luonnollisesti yhteistyön mukaisesti ja erityistä huomiota tulee kiinnittää vastuisiin ja vaikutusten seurantaan kerättäviin tuotantotietoihin.

Seuraavat toimenpiteet esitetään kaupunkitasoisena toimenpidesuunnitelmana:

Toimiva kaupunki ja In kind

Toimiva kaupunkiorganisaatio ja In kind -yhteistyötoiminta:

- Perustetaan kaupunkitasoinen koordinaatiotyöryhmä
- Helsingin kaupunki sitoutuu yhteistyössä toimivuuteen, ketteryyteen ja luotettavuuteen sekä viestintäyhteistyöhön
- Palvellakseen isoja kansainvälisiä AV-tuotantoja Helsinki voi sitoutua "in kind" –tyyppiseen yhteistyötoimintaan, jolloin tilat ja/tai luvat osoitetaan tuotannon käyttöön korvauksetta

Erityiskohteet Helsingissä

Mahdollistetaan erityiskohteiden hyödyntäminen kuvauspaikkoina Helsingissä ja tehdään niistä osa Helsingin ainutlaatuista kilpailuetua:

- Luodaan pelisäännöt erityiskohteiden käytölle Helsingissä
- Luodaan pelisäännöt merellisen Helsingin saarikohteiden käytölle kuvauspaikkoina Helsingissä
- Huomioidaan kestävän matkailun edistäminen ja samalla AV-tuotantojen mahdollistaminen Helsingissä

Alueellinen tuotantokannustin

Alueellisen tuotantokannustin mallin pilotointi:

- Luodaan kannustinmalli, jonka kautta tuetaan ammattimaisia elokuva- ja TV-draamatuotantoja, jotka toteutetaan Helsingissä
- Kannustinmallin, alueellisen rahoitustoiminnan pilotointi (2020-2022) esitetään rahoitettavaksi kaupungin innovaatorahastosta

Ammattilais-tapahtumat

Ammattilais-tapahtumayhteistyö Helsingissä:

- Tiivistetään kaupungin ja kansainvälisten AV-alan ammattilais-tapahtumien välistä yhteistyötä
- Tavoitellaan merkittävää kansainvälistä näkyvyyttä
- Tavoitellaan AV-alan kansainvälisen verkoston laajenemista
- Helsinki tekee yhteistyötä valikoitujen ammattilais-tapahtumien kanssa

Osaajien houkuttelu Helsinkiin

Osaajien houkuttelu Helsinkiin:

- Houkutellaan kansainvälisiä AV-alan osaajia Helsinkiin työskentelemään
- Tehdään Helsingistä houkuttelevampi kansainvälisille osaajille
- Vahvistetaan helsinkiläisten AV-alan yritysten kasvua ja kansainvälistymistä kansainvälisten osaajien avulla

NSFA-hanke

North Star Film Alliance -hankkeen toteuttaminen:

- Partnereina Viro (Tallinna), Suomi (Helsinki) ja Latvia (Riika)
- Muodostetaan ja markkinoidaan yhteinen, korkealaatuinen ja asiakasystävällinen palvelutarjonta, joka mahdollistaa suurten kansainvälisten elokuva- ja TV-tuotantojen houkuttelemisen alueelle
- Harmonisoidaan yhteistyötä kumppanimaiden välillä koskien tuotantokannustimia ja työvoiman liikkuvuutta alueella

Yhteistyö AV- alan kanssa

Yhteistyö AV-alan ja siihen linkittyvien toimijoiden kanssa:

- Tiivistetään kaupungin ja AV-alaan linkittyvien julkisten toimijoiden kuten Business Finland, ministeriöt ja oppilaitokset välistä yhteistyötä
- Kehitetään AV-alan ekosysteemiä kokonaisvaltaisen yhteistyön kehittämiseksi ja synergiaetujen hyödyntämiseksi
- Yhteistyötahoja ovat Suomen elokuvaäätiö, tuotantoyhtiöt, Audiovisual Producers Finland (APFI) ja elokuvakomissiot

Digitaaliset liitännäisalat

Yhteistyö digitaalisten liitännäistoimialojen kanssa:

- Varmistetaan Helsingin kehittyminen digitaalisten AV-alojen osaamis- ja yrityskeskittymänä
- Varmistetaan muiden digitaalisten luovien alojen kytkeminen AV-alan kehitykseen (mm. XR- ja peliala)
- Varmistetaan yhteys Arabian alueelle kehittyvään maailman luokan XR –opetus-, tutkimus- ja liiketoimintakeskukseen, joka houkuttelee kansainvälisiä osaajia `Talent Attraction` opiskelemaan ja työskentelemään Helsinkiin.

3.1. Toimiva kaupunkiorganisaatio ja ”In kind -yhteistyötoiminta

Perustetaan kaupunkitasoinen koordinaatiotyöryhmä, johon kaupungin eri asiantuntijatahot nimeävät edustajansa. Kyseinen edustaja vastaa AV-tuotantoihin liittyvästä koordinaatiosta ja palvelusta edustamassaan organisaatiossa. Koordinaatiotyöryhmä kokoontuu vain tarvittaessa ja läpikäy AV-tuotannon esittämät suunnitelmat ennen kuin kaupunki sitoutuu kirjallisesti sopimalla yhteistyöhön, kuten ”in kind” -yhteistyötoimintaan.

Tämän toimenpidesuunnitelman onnistunut ja menestyksenkäs toteutuminen vaatii kaupungin organisaation sisällä rakentavaa ja tavoitteellista yhteistyötä. Toimenpiteet yhdenmukaistetaan ja selkiytetään kaupungin organisaatiossa yhteistyön rakentamiseksi muiden ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tavoitteiden saavuttamiseksi Helsingin kaupungin tarkoituksena on sitoutua yhteistyössä toimivuuteen, ketteryyteen ja luotettavuuteen sekä viestintäyhteistyöhön. Isot kansainväliset

tuotannot edellyttävät kuvausten aikaiselta toimintaympäristöltä luotettavuutta ja nopeaa reagointikykyä, mikäli esim. tuotantoaikataulut muuttuvat tuotannon aikana.

Kaupunginkanslian elinkeino-osasto hallinnoi suunniteltua toimintaa ja tekee vahvaa yhteistyötä kanslian ja sen eri osastojen sisällä. Helsingin kaupungin organisaatiossa yhteistyötä tehdään lisäksi kokonaisvaltaisesti esimerkiksi seuraavien tahojen kanssa:

- Kaupunkiympäristön toimiala, julkiset kaupunkitilat, kadut, puistot, torit, rannat jne.
- Kaupunkiympäristön toimiala, Tilapalvelut ja Tukkuutori
- Kaupunginkanslian viestintäosasto, Kaupunkikonsernin viestintäyksiköt
- Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, museot, liikunta- ja vapaa-ajan kohteet

Lisäksi yhteistyö varmennetaan Helsingin kaupungin konserniyhtiöiden kanssa, kuten:

- Helsinki Marketing
- Helsingin tapahtumasäätiö
- HSL
- Helen
- Kaapelitalo Kiinteistöyhtiö

Helsingin AV-tuotannoille tarjoamat ja hyviksi tunnistetut palvelut ja käytännöt tulevat säilymään sellaisinaan. Palvellakseen isoja kansainvälisiä AV-tuotantoja Helsinki voi sitoutua ”in kind” – tyyppiseen yhteistyötoimintaan, jolloin tilat ja/tai luvat osoitetaan tuotannon käyttöön korvauksetta. Tällaisen yhteistyötoiminnan tarkoitus on ainoastaan mahdollistaa isojen kansainvälisten AV-tuotantojen räätälöity/kohdennettu palveleminen. Toimenpidepäätökset tehdään aina tapauskohtaisesti, kun nähdään tarpeelliseksi poiketa vakioituneista toimintatavoista. Helsingin kaupungin nettisivuilta löytyy sähköinen yhteydenottolomake, johon tuotantoyhtiö itse ilmoittaa tuotannon erityistarpeet ja etukäteen kartoitetut haasteet, joita ison tuotannon toteuttaminen Helsingissä mahdollisesti aiheuttaa.

AV-tuotannoille tarjottava ”in kind” –yhteistyötoiminta voi sisältää seuraavia toimintoja:

- Tilojen käyttö
 - Tuotannon käyttötarpeet (esim. tuotantotilat)
 - Kuvauslokaatiot
- Lupajärjestelyt
 - Kuvausluvat
 - Yleisten alueiden käyttö
- Pysäköintijärjestelyt
- Erilaiset kuvaus- ja lokaatiojärjestelyt (mm. scouting)

”In kind” –tyyppiseen yhteistyötoimintaan luodaan toimenpidekohtainen erityiskriteeristö, joka sisältää esimerkiksi seuraavia edellytyksiä:

- Tuotantoon liittyviä toimintoja Helsingissä (esim. käsikirjoitusvaihe, idean kehittelyä, kuvauksia, jälkituotantoa)
- Helsingissä toteutuneet tuotannon kulut
- Helsingissä toimivat yritykset
- Kansainväliset tuotannot
- Tuotannon kokovaatimus
- Budjetti Suomessa (esim. vähimmäisvaatimus)
- Tuotannon speksit

3.2. Erityiskohteet Helsingissä

Mahdollistetaan erityiskohteiden hyödyntäminen kuvauspaikkoina Helsingissä ja tehdään niistä osa Helsingin ainutlaatuisia kilpailuetua.

Helsingin maanalaisiin tiloihin, rakennelmiin ja kuvauspaikkoihin kohdistuu koko ajan kasvava kiinnostus kansainvälisiltä medioilta, kuvausryhmiltä ja tuotantoyhtiöiltä. Vuoden 2019 alusta Helsingissä on vierailut jo useita medioita, joiden kiinnostuksen kohteina ovat olleet Helsingin maanalaiset tilat. Kansainvälisten mediavierailuiden myötä tietoisuus Helsingin erityisistä kuvauskohteista ja Helsingistä kuvauspaikkana leviää tehokkaasti kansainvälisten tuotantoyhtiöiden kautta ammattilaisverkostoihin.

Luodaan pelisäännöt erityiskohteiden käytölle Helsingissä, jonka pohjana tulee tarkastella seuraavia asioita:

- Mitä tiloja voidaan tuotantoyhtiöille esitellä?
- Kuinka valvotaan maanalaisissa tiloissa kuvatun materiaalin viittaukset maanpäälliseen sijaintiin esim. väestösuojiin?

Kaupunkistrategian mukaan merellisyyttä on hyödynnettävä paremmin kaupungin vetovoimatekijänä. Helsingin saaristosta tulee tehdä entistäkin houkuttelevampi matkailu- ja virkistyskohde ja lähisaariston avaamista yleiseen käyttöön jatketaan.

Luodaan pelisäännöt merellisen Helsingin saarikohteiden käytölle kuvauspaikkoina Helsingissä, jonka pohjana tulee tarkastella seuraavia asioita:

- Kuvausluvut, palvelut ja huolto/kalustokuljetukset?
- Erityisvaatimukset ja eri luvanhaltijat, ja kuka niitä koordinoi?
- Tarvitaanko kestävyysneuvontaa AV-tuotantoyhtiöille heidän suunnitellessaan tuotannon toteuttamista saarikohteissa?

Erityiskohteiden kohdalla ja muutoinkin AV-tuotannoissa on tärkeää huomioida kestävyys- ja vastuullisuustavoitteet. Kestävän matkailun edistäminen ja samalla AV-tuotantojen mahdollistaminen Helsingissä. Huomioitavia asioita ovat:

- Matkailun kestävyys ja vastuullisuus (Matkailun tiekartta, Helsingin kaupunki 2018-2021)
- Miten kestävä kehitys ja AV-tuotannot liittyvät toisiinsa? Miten AV-tuotannot kuormittavat ympäristöä? Miksi AV-alan tulisi kiinnittää huomiota asiaan? Mikä on AV-tuottamisen hiilijalanjälki?
- Toiminnan tasaisempi ajallinen jakautuminen – ympärivuotisuus ja ympärivuorokautisuus, toiminnan tasaisempi alueellinen jakautuminen, toimijoiden ohjaaminen kestäviin toimintamalleihin (mm. sertifikaatit ja kannusteet), liikenteen vaikutusten arviointi ja toimintamallien kehittäminen, paikallisyhteisön sitouttaminen ja vuoropuhelu kaupunkilaisten kanssa.

3.3. Alueellisen rahoitustoiminnan pilotointi

Kannustimilla on merkittävä vaikutus kansainvälisten AV-tuotantojen houkuttelemiseksi alueelle ja alueen hyödyntämiseksi tuotantopaikkana. Kuten Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksessä (Pieni riski – suuri mahdollisuus, 2016) on esitetty, maiden kannustinjärjestelmien yleisenä tavoitteena on vahvistaa samanaikaisesti sekä oman maan audiovisuaalista kulttuuria, rakenteita, osaamista ja kilpailukykyä että maan yleistä kilpailukykyä, vetovoimaa ja eri palvelualojen elinkeinotoimintaa. Tähän tavoitteeseen pyritään myös alueellisesti Helsingissä luomalla ja testaamalla alueellista tuotantokannustinmallia.

Luodaan kannustinmalli, jonka kautta tuetaan ammattimaisia elokuva- ja TV-draamatuotantoja, jotka toteutetaan Helsingissä. Malli tukee alueellista elinkeinopolitiikkaa. Mallilla tullaan lisäämään työpaikkoja, vahvistetaan AV-alan osaamista ja mahdollistetaan kansainvälisten AV-tuotantojen toteutumista Helsingissä. Toimintamalli vaatii resursointia itse kannustinmalliin sekä sen ylläpitoon ja koordinointiin. Malli edellyttää tarkempaa suunnittelua ja toimintaperiaatteiden laatimista.

Kannustinmallin toteutukseen esitetään vuosille 2020-2022 yhteensä 1,5 miljoonaa euroa palautusjärjestelmään perustuvan kannustimen toteuttamiseen, sekä 100 000 euroa vuodessa toiminnan koordinointiin, markkinointiin ja kaupungin muiden palvelujen tuotteistamiseen tuotantojen käyttöön. Koordinointiin esitetty varaus muodostuu seuraavista osa-alueista: palkkakustannukset, markkinointikulut, muut toimintakulut ja ostopalvelut. Kannustinmallin, alueellisen rahoitustoiminnan pilotointi (2020-2022) esitetään rahoitettavaksi kaupungin innovaatorahastosta. Rahoitustoiminnan pilotoinnista tullaan tekemään kaupungille erillinen innovaatorahastohakemus. Rahastosta varataan "puitetyyppisesti" rahoitus hakemuksen perusteella, mutta se maksetaan vain toteutuneiden kustannusten mukaan.

Kannustimen toteuttamiseen varataan 1,5 miljoonaa euroa, jota hyödynnetään seuraavasti:

- Laaditaan kannustinmalli, jossa tuotannoille tarjotaan 10% Helsingissä käytetystä rahasta takaisin (maksu tositteita vastaan). Summan on arvioitu olevan riittävän suuruinen alueellinen kannustin tuotannoille.
- AV-tuotannon kokonaisbudjetista vähintään 40% tulee kattaa kansainvälisellä rahoituksella.
- Kannustinmalli rajataan koskemaan ammattimaisia elokuva- ja TV-draamatuotantoja, varsinaisen tuotantovaiheen lisäksi myös Helsingissä tapahtuvaa käsikirjoittamis- ja jälkituotantovaihetta.

Tuotantokannustimen avulla tavoitellaan suurten kansallisten ja kansainvälisten tuotantojen lisääntymistä ja uusia tilauksia alihankintojen muodossa alueen tuotantopalveluyrityksille. Helsinki voisi halutessaan tulevaisuudessa olla globaalisti tunnistettu AV-alan keskittymä (ml. liitännäisalat kuten peli-, AR-, VR-, XR-, musiikkiala), jossa nykyisen vahvan AV-teollisuuden monipuolisuus on lisääntynyt hyödyntäen alan hankintaketjuja startup-yrityksistä suuriin tuotantoyhtiöihin.

Toimenpiteen merkitys perustuu kolmeen asiaan:

1. Kannustimet ovat AV-alan kansainvälinen käytäntö. Koko maailmanlaajuinen mediatuotanto perustuu kannustimiin, jolloin se on vaikuttanut lähtökohtaisesti globaaliin hintatasoon. Siksi Helsinki tarvitsee kannustimensa noustakseen edes samalle tasolle muiden kannustinta tarjoavien sekä kotimaisten että kansainvälisten alueiden rinnalle. Tämä lisää myös Helsingin kansainvälistä kiinnostavuutta vaihtoehtoisena kuvauslokaationa.
2. Henkilöresursointi mahdollistaa aktiivisen myynti- ja markkinointityön ja olemassa olevan infrastruktuurin tuotteistamisen aiempaa paremmin.
3. Aktiivinen toimintatapa synnyttää alueelle positiivista kierrettä, jolloin AV-alan kaupalliset toimijat keskittävät AV-sisältöjen tuottamista alueelle.

Selvittäessään vastaavanlaisen alueellisen tuotantokannustinmallin juridisia reunaehjoja Tampereen kaupunki (Tampereen kaupungin elokuvatyöryhmän loppuraportti, 2017) todensi, että tuotantokannustin täyttää SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Kyseessä on julkisten varojen kanavoiminen taloudelliseen toimintaan, joka on kiellettyä yritystukea. Euroopan komissio on kuitenkin linjannut artiklassaan AV-alan erillisenä kokonaisuutena ja antanut tiedonannon elokuville ja muille audiovisuaalisille teoksille myönnetystä valtiontuesta (2013 / C 332 / 01). Artiklan soveltamisala kattaa tukiohjelmat AV-teosten käsikirjoittamisen, kehittämisen, tuotannon, levityksen ja myynninedistämisen tukemisen. Tämä mahdollistaa tukien antamisen:

- AV-teosten tuotantoon (tukikelpoiset tuotannosta aiheutuvat kokonaiskustannukset).

- Tuotantoa edeltävän vaiheen tukena (tukikelpoiset käsikirjoittamisesta ja kehittämisestä aiheutuvat kustannukset).
- Levitystukena (tukikelpoiset levittämisestä ja myynninedistämisestä aiheutuvat kustannukset).

3.4. Ammattilaistapahtumayhteistyö

Tiivistetään kaupungin ja ammattilaistapahtumien välistä yhteistyötä.

Kansainväliset yhteydet ja verkostot sekä osaamisen ja koulutuksen taso ovat avainasemassa vaikuttamassa AV-alan elinvoimaisuuteen ja kilpailukykyyn. Vuosittain Helsingissä tapahtuvista ammattilaistapahtumista hyvänä esimerkkinä on Finnish Film Affair. Tänä vuonna jo kahdeksatta kertaa järjestettävä FFA toimii kohtaamispaikkana suomalaisten ja ulkomaalaisten AV-alan ammattilaisten välillä sekä tarjoaa ulkomaisille elokuvaostajille mahdollisuuden tutustua suomalaiseen elokuvaan. FFA:n päätavoite on esitellä uutta kotimaista kokoillan näytelmä- ja dokumenttielokuvaa, sekä animaatioita ulkomaisille myyntiagenteille, levittäjille, TV-ostajille, festivaalivalitsijoille ja alan kansainväliselle lehdistölle.

Helsinki tekee yhteistyötä valikoitujen ammattilaistapahtumien kanssa. Ammattilaistapahtumayhteistyön edellytyksiä Helsingille ovat esimerkiksi:

- Tapahtumien mahdollistaminen Helsingissä
 - Tapahtumat, tilaisuudet, kutsuvierasenssi-illat, jne.
- Aito yhteistyökumppanuus tapahtuman järjestämisessä (Helsingin kaupunki partnerina, ei sponsorina)
- Osallistuminen järjestelyihin
 - "Helsinki as host" ja "live like a local" –toimintamalli kansainvälisille vieraille
 - Mahdollisten FAM tours –vierailuiden koordinointi ja sisältösuunnittelu yhteistyössä Helsinki Marketingin ja Visit Finlandin kanssa
- Viestintä- ja markkinointiyhteistyö "First touch marketing" (luotettava yhteistyökumppani, kaupunginkanslian viestintä, Helsinki Marketing, Finnair, Visit Finland)

Toimenpidekohtaisia erityiskriteereitä Helsingille ovat:

- Tapahtumakriteerit
 - Ammattilaistapahtuma ja/tai
 - Ammattimaisen organisaatiotahon järjestämä koulutustapahtuma, esim. Torino Film Lab workshop 2020
 - ohjelmaan sisäänrakennettu "Industry Day", joka mahdollistaa myös paikallisen AV-alan osaajayhteisön kehittymisen
- AV-alan kansainvälisen verkoston lisääminen, esim. Helsinki Script
- Merkittävä kansainvälinen näkyvyys
 - Helsinki AV-alan tuotanto- ja kuvauspaikkana
 - Suomen/Helsingin AV-ala
- Yhteistyökumppanin sitoutuminen
 - Yhteistyön jatkuvuus (kirjallinen sopimus)
 - Yhteistyökumppanin tiedottamisvelvollisuus (määritellään sopimuksessa)

3.5. Osaajien houkuttelu Helsinkiin

Houkuttellaan kansainvälisiä AV-alan osaajia Helsinkiin työskentelemään. Suomi tunnetaan kansainvälisillä markkinoilla hyvästä jälkituotanto-osaamisesta. Suurin osa jälkituotantoyrityksistä sijaitsee pääkaupunkiseudulla, erityisesti Helsingissä. Jälkituotantoyritykset olisivat halukkaita kasvamaan, mutta osaavien kansainvälisten ammattilaisten houkuttelu Suomeen ja Helsinkiin työskentelemään on toistaiseksi ollut varsin maltillista. Helsinki voisi lähteä rohkeasti kokeilemaan esimerkiksi kansainvälisten jälkituotanto-osaajien houkuttelua yhdessä paikallisten jälkituotantoyritysten kanssa.

AV-alan tuotantoyhtiöt käyttävät runsaasti teknisiä tuotantopalveluita tarjoavien yhtiöiden sekä freelancereiden palveluja. Freelancereista tärkeimpiä ovat luovat tekijät kuten tuotantopäälliköt ja muu tuotantohenkilökunta, käsikirjoittajat, ohjaajat, näyttelijät, valaisijat, lavastajat, puvustajat, maskeeraajat, äänisuunnittelijat ja musiikintekijät. Kuvausten jälkeen tuotannoissa tehdään yleensä kuukausien mittaiset jälkituotantotyöt leikkaamiseen, erikoistehosteisiin sekä kuvan ja äänen käsittelyyn erikoistuneiden palveluntuottajien kanssa. AV-ala on lähtökohtaisesti hyvin kansainvälinen, mikä tarkoittaa sitä, että toimialan ammattilaiset ovat hyvin verkostoituneet ja tottuneet työskentelemään kansainvälisissä yhteistuotannoissa sekä siirtymään maasta toiseen tuotantojen mukana. Usean kansainvälisen tuotannon samanaikainen tulo Suomeen aiheuttaisi todennäköisesti tilanteen, jossa kotimaiset ammattilaiset olisivat kiinnitettynä tekeillä oleviin tuotantoihin eikä ns. vapailla markkinoilla meillä riittäisi tekijöitä.

Osaajien houkuttelun haasteet on tunnistettu olevan IT-sektorin kasvun hidasteena ja jopa esteenä toimialan tulevaisuuden strategioiden ja toiminnan suunnittelulle. Vuosina 2018-2019 Uudenmaan liiton alueelliset kokeilut ja innovaatiot (AIKO) –rahoituksella sekä Espoon ja Helsingin kaupunkien tuella on toteutettu kokeilu, jota on koordinoanut ja hallinnoinut Helsinki Business Hub. Hanke toteuttaa osaltaan työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimaa Talent Boost –toimenpideohjelmaa (<http://tem.fi/talent-boost>), jonka tavoitteena on tehdä Suomesta houkuttelevampi kansainvälisille osaajille ja vahvistaa yritysten kasvua ja kansainvälistymistä kansainvälisten osaajien avulla.

Maahanmuutolla ja kansainvälisten osaajien liikkuvuudella on entistä suurempi merkitys Suomen kilpailukyvyllä. Osaajien saatavuus on eri selvityksissä tunnistettu yhdeksi suurimmista yritysten kasvun ja kansainvälistymisen haasteista. Suomi kilpailee parhaista osaajista muun maailman kanssa. Yritykset tarvitsevat paitsi yleisesti ottaen osaavaa työvoimaa, myös erityisosaamista, jota ei ole saatavissa Suomesta. Huippuosaajien maahanmuutto myös vahvistaa ja kansainvälistää Suomen innovaatiotoimintaa sekä tukee kansainvälisten investointien ja osaajien saamista Suomeen. Tämä puolestaan edistää uusien työpaikkojen syntymistä ja suomalaisten yritysten kansainvälistymistä. Yhteiskunnan ja työelämän monimuotoisuus vaikuttaa huomattavasti Suomen houkuttelevuuteen kansainvälisten osaajien ja sijoittajien silmissä. Lisäksi sillä on ratkaiseva merkitys täällä jo asuvien maahanmuuttajien työllistymiselle.

3.6. North Star Film Alliance –hankkeen toteuttaminen

Helsingin kaupunki on projektipartnerina mukana elokuva-alan kansainvälisessä kehittämishankkeessa North Star Film Alliance, jota ovat toteuttamassa Suomen lisäksi Viro ja Latvia. Tämä innovatiivinen projekti edistää projektimaiden välistä yhteistyötä ja kehittää hankkeeseen osallistuvien partnereiden kansainvälistä AV-alan profiilia, osaamista, palvelutarjontaa, verkostoja ja yhteistuotantokäytäntöjä. Hankkeen tavoitteena on lisäksi syventää ja harmonisoida yhteistyötä kumppanimaiden välillä koskien tuotantokannustimia ja työvoiman liikkuvuutta alueella. Hankkeen konseptina on yhteistyön avulla muodostaa ja markkinoida yhteinen, korkealaatuinen ja asiakasystävällinen palvelutarjonta, joka mahdollistaa suurten kansainvälisten elokuva- ja TV-tuotantojen houkuttelemisen alueelle.

Hankkeen projektipartnereina toimivat Helsingin kaupungin lisäksi Foundation Estonian Film Production Export Alliance Virossa ja Riikan kaupunki Latviasta. Lisäksi hankkeessa ovat mukana Suomesta Business Finland, Virossa Estonian Film Institute sekä Latviasta Latvian Film Institute ja Film Service Producers Association of Latvia. Hankkeelle on myönnetty EU-rahoitus Interreg Central Baltic –ohjelmasta. Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 2 miljoonaa euroa, ja hanke toteutetaan vuosina 2018-2021. Suomen budjetti on noin 800.000 euroa, josta Helsingin rahoitusosuus on noin 220.000 euroa kaupungin omasta keskitetystä EU-rahoituksesta.

North Star Film Alliance –hanke on käynnistynyt toukokuussa 2018 ja jatkuu helmikuun loppuun 2021 saakka. Vuoden 2018 aikana Latvian projektipartneri on vaihtunut Riikan kaupungiksi, hankkeeseen on tilattu Olsberg SPI:ltä markkina- ja kannustinselvitykset sekä toteutettu tarvittavat rekrytoinnit, kuten Suomessa projektipäällikkö ja projektiasiantuntija. Hankkeen päätavoitteena on, että vuoteen 2021 mennessä alueelle - Suomi, Viro ja Latvia - on onnistuttu houkuttelemaan 25% enemmän kansainvälisiä AV-tuotantoja ja että vähintään 65 alueella toimivaa yritystä on hyötynyt alueella toteutuneista kansainvälisistä AV-tuotannoista tarjoamalla niihin palveluitaan. Olsberg SPI:n markkinaselvityksen (2019) mukaan näkymät hankkeen konseptin kehittämiseksi ovat erittäin positiiviset. Globaalit tuotantomahdollisuudet ovat todella vahvat ja lisäkasvua on myös ennakoitavissa. Tämä kansainvälinen hanke edustaa merkittävää mahdollisuutta sen hankekumppaneille ja hankekumppanuusmaille. (Market Study, Olsberg SPI, 2019).

Benchmarkkauksen, selvitysten ja alan toimijoiden suunnitelmien pohjalta hankkeelle rakentuu kevään ja kesän 2019 aikana toiminta- ja markkinointisuunnitelmat. Hankkeen ensisijaisiksi kohdemarkkinoiksi ovat valikoituneet Pohjois-Amerikka (Yhdysvallat ja Kanada) ja Japani. Lisäksi kohdennetusti tehdään toimia seuraavilla alueilla: Etelä-Korea, Kiinassa Shanghai ja Hong Kong, Mumbai Intiassa ja Dubain emiraatti. Kohdemarkkina-alueet on tietoisesti valittu Euroopan ulkopuolelta. Partnereille ja partnerimaille rakennetaan kansainvälistä näkyvyyttä myös Euroopassa, mutta varsinaiset promootio- ja yhteistyötoimet kohdistetaan sovituille kohdemarkkinoille. Hanke luo luonnollisesti merkittävän mahdollisuuden Helsingille saavuttaa kansainvälistä näkyvyyttä, luoda kansainvälisiä verkostoja ja houkutellessa kansainvälisiä AV-tuotantoja myös Helsinkiin.

3.7. Yhteistyö AV-alan ja siihen linkittyvien toimijoiden kanssa

Tämän toimenpidesuunnitelman toteutus ja AV-alan ekosysteemin kehittämistyö on hyödyllistä tehdä yhteistyössä erilaisten toimijoiden kanssa kokonaisvaltaisen yhteistyön kehittämiseksi ja synergiaetujen hyödyntämiseksi. AV-alan toimijoista keskeisiä yhteistyötahoja ovat Suomen elokuvasäätiö, tuotantoyhtiöt, muut toimialan yhtiöt ja organisaatiot, APFI (Audiovisual Producers Finland) sekä alueelliset elokuvakomissiot. Suomen elokuvasäätiön tehtävänä on tukea ja edistää suomalaista elokuva-alaa. Elokuväsäätiö myöntää tukea elokuvien ammattimaiseen tuotantoon sekä niiden esittämiseen ja levittämiseen erilaisissa jakelukanavissa. Elokuväsäätiö vastaa keskeisesti myös suomalaisen elokuvan kulttuuriviennistä ja jakaa elokuvien kansainvälisen toiminnan tukea. Helsingin yhteistyö elokuväsäätiön kanssa mahdollistaa osallistumisen AV-alan kansainvälisiin tapahtumiin ja verkostojen vahvistamisen kansainvälisellä AV-kentällä. Vuorovaikutus ja keskustelu AV-alan tuotantoyhtiöiden kanssa on avainasemassa, jotta Helsingin toiminnoilla on todellista vaikutusta ekosysteemin kehittämiseksi. AV-alalla toimii myös lukuisia AV-tuotannoille palveluita tarjoavia yrityksiä, kuten jälkituotanto-, catering-, kalustonvuokra-, studiovuokra- ym. yhtiöitä. Tämän yhteistyön kautta Helsinki saa välitöntä, todenmukaista ja arvokasta tietoa niistä tarpeista, joita AV-tuotannoilla on toimiakseen Helsingissä ja valitakseen Helsingin tuotantopaikakseen.

APFI'n (Audiovisual Producers Finland) tehtävinä ovat suomalaisen audiovisuaalisen sisältötuotantoalan tuottajien edunvalvonta, kansainvälistymisen edistäminen, tekijänoikeuksien kollektiivinen hallinnointi sekä alan tapahtumien ja kilpailujen järjestäminen. APFI:n tavoitteena on tukea tuotantoyhtiöitä niin sopimus- kuin tekijänoikeusasioissa, kehittää koko toimialan liiketoimintaa kilpailukykyisemmäksi sekä tehdä kotimaisia sisältöjä entistä tunnetummaksi kansainvälisillä

markkinoilla. Lisäksi APFI organisoii vuonna 2019 Suomen AV-tuotantokannustimen kansainväliset markkinointitapahtumat. Helsingin tulee rakentaa yhteistyötä APFI:n kanssa AV-alan kilpailukyvyyn parantamiseksi, osaamisen kehittämiseksi ja kansainvälisen näkyvyyden parantamiseksi. Suomessa toimii myös joukko alueellisia komissioita, jotka edistävät aktiivisesti omien alueidensa AV-alan toimintaedellytyksiä ja markkinoivat alueitaan kansainvälisesti. Suomessa toimii Länsi-Suomen elokuvakomissio, Itä-Suomen elokuvakomissio, Pohjois-Suomen elokuvakomissio, Lapin elokuvakomissio, Kaakon elokuvakomissio, Film Tampere ja Åland Film Commission. Nämä elokuvakomissiot osallistuvat aktiivisesti AV-alan kansainvälisiin tapahtumiin ja järjestävät kotimaassa kansainvälisille vieraille ns. FAM-tutustumismatkoja, joiden osalta Helsingin kannattaa tehdä tarkoituksenmukaista ja toimivaa yhteistyötä. Toisaalta tulee huomioida, ettei Helsingillä ole omaa elokuvakomissiota, ja tähän välittömään tarpeeseen vastataan tällä toiminta- ja toimenpidesuunnitelmalla. Pärjätäkseen sekä kansallisessa että kansainvälisessä AV-alan kilpailussa kentässä, jossa elokuvakomissioilla on palvelutarjontansa lisäksi myös alueellisia rahoitusinstrumentteja, Helsingin tulee luoda alueelleen vahva AV-alan ekosysteemi ja kilpailukykyiset toiminnot.

AV-alaan linkittyviä toimijoita ovat mm. Business Finland, ministeriöt ja oppilaitokset. Business Finland hallinnoi AV-tuotantokannustinta ja sen kansainvälistä markkinointia. AV-tuotantokannustimen väliarvioinnissa (2018) on esitetty kehittämissuosituksena AV-alan ekosysteemin kehittäminen, johon kuuluu Business Finlandin, Suomen elokuvasäätiön sekä muiden keskeisten toimijoiden kanssa kehitettävä AV-alan yhteinen kotimainen tiekartta ja strategia kotimaisen AV-alan kansainvälistymiseksi. Tähän yhteistyöhön myös Helsingin tulee pyrkiä mukaan alueellisen AV-alan ekosysteemin kehittämiseksi. Ministeriöiden rooli linkittyy AV-alaan erilaisten toimintojen, kuten kärkihankkeiden, muodossa, ja ministeriöitä edustavat soveltuvat neuvottelevat virkamiehet. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) mm. valvoo Suomen elokuvasäätiön toimintaa, vastaa valtioiden välisestä yhteistyöstä AV-alaan liittyen ja esim. neuvottelee tällä hetkellä valtiosopimusta elokuva- ja TV-alan yhteistuotannoista Suomen ja Kiinan välillä. OKM järjestää Helsinkiin lisäksi tällä hetkellä AV-alan konferenssia syksyille 2019 yhtenä Suomen EU-puheenjohtajakauden toimintona. Myös keskusteluyhteys työ- ja elinkeinoministeriöön (TEM) on luonnollisesti merkityksellinen elinkeinotoiminnan kehittämisen näkökulmasta. Helsingin onkin tärkeää rakentaa keskusteleva ja rakentava yhteistyö näihin ja muihin soveltuviin ministeriöihin AV-alan ekosysteemin tavoitteellisen ja pitkäjänteisen kehittämisen mahdollistamiseksi.

AV-tuotantokannustimen väliarvioinnin (2018) mukaan AV-alan osaamisen turvaamiseksi tulevaisuudessa tulee panostaa alan koulutukseen ja ekosysteemin kehittämiseen. Yhteistyö oppilaitoksiin linkittyy erilaisen koulutuksen järjestämiseen ja kehittämiseen. Erityisesti on tunnistettu täydennyskoulutuksen tarve ja on huolehdittava, että toimialalle koulutautuu riittävästi tarvittavia osaajia ja työvoimaa. Lisäksi rakentamalla pitkäjänteistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa esimerkiksi tukemalla laadukkaita tutkimuksia, Helsinki voi vahvistaa rooliaan laadukkaana osaamisen, tietotaidon sekä koulutuksen tukijana ja edelläkävijänä myös AV-alalla. Erityisesti kestävyys (ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen) on kansainvälisesti yksi ajankohtaisimpia teemoja, joka nostetaan esiin myös Helsingissä syksyllä järjestettävässä AV-alan konferenssissa. Helsingin strategiassa on tunnistettavissa useita tavoitteita, joiden kautta kaupunki osallistuu globaaliin YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseen, mikä tukee teeman esiin nostamista myös AV-alan kehittämisessä.

3.8. Yhteistyö digitaalisten liitännäistoimialojen kanssa

Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämisessä ja innovaatiotoiminnassa eri alojen alustat ja ekosysteemit ovat ratkaisevia. Ekosysteemit ovat yritysten, yrittäjien, tutkimuksen, julkishallinnon sekä kolmannen sektorin toimijoiden välille rakentuvia keskinäisriippuvuuden verkostoja. Alustat taas ovat monen osapuolen monisuuntaisia vuorovaikutus- tai markkinapaikkoja. Erityisesti digitaalisilla alustoilla on mahdollista saavuttaa laajamittaisia ja nopeasti skaalautuvia verkostovaikutuksia. Parhaimmillaan sekä alustojen että ekosysteemien tulisi olla kriittistä massaa omaavia, avoimia, innovaatiolähtöisiä, dataintensiivisiä ja strategisesti johdettuja (Kasvuekosysteemit uudessa elinkeino- ja innovaatiopolitiikassa, TEM, 2018).

Suomi on tunnettu teknologisesti osaamisestaan ja viime vuosina myös peliteollisuudestaan. Tämä antaa hyvän pohjan ponnistaa myös XR (Extended Reality) alan kehitykselle. Suuri kasvumahdollisuus on tarinankerronnan uusilla välineillä, erityisesti Virtual Reality (keinotodellisuus), Augmented Reality (lisätty todellisuus) ja Mixed Reality (tehostettu todellisuus) - tekniikoilla ja niihin liittyvällä pelillisyydellä. Tätä osaamista vahvistaa näiden liitännäisalojen alojen tutkimus teknisellä alueella. Lineaarisen kerronnan ja pelien ristikkäinen kehittyminen luo uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia. Markkinat ovat usein muulla kuin Suomessa ja siten heti kansainväliset. Tämä luo hyvän pohjan yhteistyölle paremminkin kuin keskinäiselle kilpailulle.

Joulukuussa 2018 Slushissa esitelty Virtual Helsinki, virtuaalisessa kaupunkikokemuksessa (virtuaalinen todellisuus, jossa kaikki käyttäjän näkemä ja kokema sisältö on virtuaalista) vierailija pääsee elämykselliselle kierrokselle Senaatintorille, Alvar Aallon kotitaloon Munkkiniemessä sekä Lonnan saareen. Katselukokemusta siivittävät musiikki ja vaihtuvat vuodenaajat. Tietokoneella rakennetussa virtuaali- Helsingissä kävijä voi liikkua vapaasti ja kaupunkiin voi tuottaa erilaisia elämyksiä. Tulevaisuudessa VR-Helsinki on digitaalinen alusta, joka mahdollistaa myös palveluntarjoajien liiketoiminnan. Virtuaalinen Helsinki tulee tänä vuonna saataville esimerkiksi VR-sisältökauppoihin ja erilaisiin tapahtumiin ja tiloihin ympäri maailmaa. VR-Helsinkiä voidaan hyödyntää Helsingin myynnissä matkailu-, kongressi-, kuvaus- ja tapahtumakaupunkina. Samaan aikaan VR-kehittäjien ymmärrys AV-alan tarpeista kasvaa ja AV-alan ymmärrys VR-teknologian mahdollisuuksista kasvaa.

Varma omistaa Arabia135-tehdaskorttelin, jossa ovat vuokralaisina mm. Fiskars, Metropolian Ammattikorkeakoulu, Pop & Jazz Konservatorio sekä Angel Films'in studiot. Korttelissa toimii myös virtuaalitodellisuuden osaamisen keskus Helsinki XR Center. Helsinki XR Center –keskuksen toiminta korkeakoulun yhteydessä ja fyysisesti kampuksella luo aivan uudenlaisia mahdollisuuksia tuoda osaajat ja yritys-elämän tarpeet yhteen. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on avoimen XR ekosysteemin synnyttäminen ja kasvattaminen Helsinkiin. Arabian alueelle kehitty maailman luokan XR –opetus-, tutkimus- ja liiketoimintakeskus, joka houkuttelee kansainvälisiä osaajia `Talent Attraction` opiskelemaan ja työskentelemään Helsinkiin.

XR ja siihen ristivät teknologiat – kuten tekoäly, koneoppiminen, robotiikka, big data, IoT ja sensorit, 3D mallinnus ja sisällöt - tulevat vaikuttamaan perinteisten toimialojen murrokseen ja haastavat nykyiset tavat toimia ja tuottaa palvelua ja lisäarvoa yleensä. XR tulee olemaan osaltaan uusi 'käyttöliittymä' muihin edellä viitattuihin avainteknologioiden hyödyntämiseen.

4. MITTARIT

Tämän toiminta- ja toimenpidesuunnitelman toteuttamisen seurannalle tulee määrittää tarkoituksenmukaiset mittarit. Jotta nämä mittarit ovat määriteltävissä, niitä tarkastellaan suhteessa vaikutuksiin, joita ovat:

- Elinkeinovaikutukset
 - Yritysten liiketoiminnan edistäminen
 - Henkilöiden työllistämisen edistäminen
 - Välittömät (AV-ala) ja välilliset (linkittyvät toimialat) vaikutukset
- AV-alan kehittyminen
 - Kilpailukyvyyn parantaminen
 - Osaamisen lisääminen
 - Liiketoimintaedellytysten parantaminen ja liiketoimintojen monipuolistaminen
 - Kansainvälinen verkostoituminen
- Kansainvälinen näkyvyys
 - AV-ala (Helsinki tuotanto-/kuvauspaikkana, talent)
 - Matkailu (Helsinki matkailukohteena)

Mittareita varten tarvittavia tietoja ovat esimerkiksi:

- Pilottiyhteistyötuotantojen data
- Kuvausten/tuotantojen määrä Helsingissä
- Kansainvälisten kuvausten/tuotantojen määrä Helsingissä
- Yritysten liikevaihto ja tunnusluvut
- Vaikuttavuusarviointi – olemassa olevat mittarit/työkalut?

Toimivien mittareiden määrittelemiseksi tehdään yhteistyötä kaupunginkanslian, talous- ja suunnitteluosaston kaupunkitutkimus ja –tilastot –yksikön kanssa.

5. AIKATAULU

5.1. Toiminta- ja toimenpidesuunnitelman aikataulu

Jokaiselle kalenterivuodelle rakennetaan suunnitelma vuoden aikana toteutettavista toimenpiteistä. Tässä suunnitelmassa on esitetty suunnitelma vuodelle 2019 ja alustava suunnitelma vuodelle 2020.

Vuosi 2019

- Toiminta- ja toimenpidesuunnitelma
 - Suunnitelman laatiminen (toimenpiteet) ja käyttöönotto
 - Helsingin kaupungin henkilöstön sitouttaminen yhteistyöhön ja yhteistyötiimin rakentaminen
 - Asiantuntijatyöryhmän kokoaminen
- Yhteistyökumppaneiden kartoittaminen, keskustelut ja yhteistyösuunnitelmien laatiminen
- ”In kind” –yhteistyö: 2 pilottiyhteistyötuotantoa (AV-tuotannot ”Nyrkki”, ”Karppi 2”)
- Alueellisen kannustinmallin valmistelu

- Ammattilaistapahtumayhteistyö: 4 tapahtumaa (Frontières, Scandinavian Screening, Helsinki Script, Finnish Film Affair)
- "North Star Film Alliance" -projekti:
 - AV-alan ajankohtaisen markkinatilanteen ja potentiaalisten kohdemarkkina-alueiden benchmarking
 - Markkinastrategia
 - Toimenpidesuunnitelma
 - Viestintä- ja markkinointisuunnitelma
 - Osallistuminen kansainvälisiin tapahtumiin (Berlinale, Cannes, jne.)
 - Agenttien etsiminen kohdemarkkinoilla ja yhteistyöstä sopiminen
- Vuoden 2020 toiminta- ja toimenpidesuunnitelman laatiminen

Vuosi 2020

- Toiminta- ja toimenpidesuunnitelma
 - Suunnitelman arviointi ja kehittäminen
 - Helsingin kaupungin henkilöstön palautteet, korjaavat toimenpiteet ja sitouttaminen jatkoyhteistyöhön
- Yhteistyötoiminnan arviointi, uusien yhteistyökumppaneiden kartoittaminen ja yhteistyösuunnitelmien laatiminen/muokkaaminen
- "In kind" –yhteistyö: 2-3 yhteistyötuotantoa
- Alueellinen kannustin: 2 tuotantoa
- Alueellisen kannustimen markkinointitoimenpiteiden suunnittelu ja toteutus
- Ammattilaistapahtumayhteistyö: 4-5 tapahtumaa
- "North Star Film Alliance" -projekti:
 - Strategian, sovittujen toimenpiteiden sekä viestintä- ja markkinointisuunnitelman toteuttaminen
 - Osallistuminen kansainvälisiin tapahtumiin
 - "Roadshows" kohdemarkkinoilla
 - "FAM tours" ulkomaisille tuottajille
 - "FAM tours" ulkomaiselle lehdistölle
 - Agenttiyhteistyö
- Vuoden 2021 toiminta- ja toimenpidesuunnitelman laatiminen

LÄHTEET

Impact analysis of fiscal incentive schemes supporting film and audiovisual production in Europe. Olsberg SPI, 2014.

<https://rm.coe.int/0900001680783ddc>

Market Study for the Joint Film Region of Estonia, Finland and Latvia. A Study for North Star Film Alliance. Olsberg SPI, 2019.

Incentives Study for the Joint Film Region of Estonia, Finland and Latvia. A Study for North Star Film Alliance. Olsberg SPI, 2019.

The Value of Global Footloose Production: An Estimate with Case Studies. Commissioned by Ausfilm and PWC's Entertainment and Media Practice Australia, 2018.

AV-tuotantokannustimen väliarviointi ("Impact Brief"), Business Finland, 2018

https://www.businessfinland.fi/globalassets/finnish-customers/01-funding/07-av-cash-rebate/av-tuotantokannustimen_valiarviointi_impact_brief_business_finland.pdf

Pieni riski – suuri mahdollisuus: Ehdotus audiovisuaalisen tuotannon kannustinjärjestelmäksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016:18.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75187/okm18.pdf>

Luova talous ja aineettoman arvon luominen kasvun kärjiksi. Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina –työryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2017:18.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79725/Luova%20talous%20ja%20aineettomat%20arvot_FINAL.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Kasvuekosysteemit uuden elinkeino- ja innovaatiopolitiikan välineenä. Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018.

<https://tem.fi/ekosysteemit>

Creative Economy Outlook: Trends in international trade in creative industries. UNCTAD, 2018.

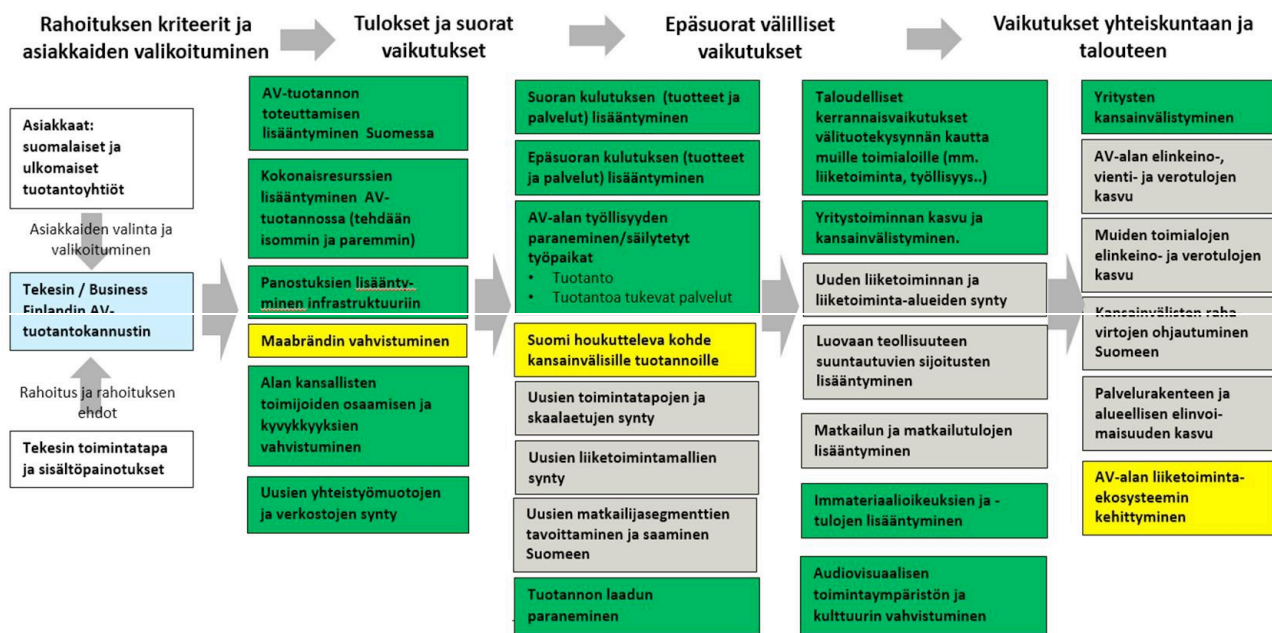
https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditcted2018d3_en.pdf

AV-alan tuotantokannustin, pilottivaiheen 2017-2019 vaikutuksia Lapissa. House of Lapland, 2018

https://www.lapland.fi/uploads/2019/01/4684d2f1-hol_av-kannustimet_infograafi_paivitys_web.pdf

Helsinki, Espoo Film Hub – audiovisuaalisen alan ohjelma pääkaupunkiseudun rahoitus- ja yhteistuotantoalueen vahvistamiseksi, Nyland Film Fund, 2018.

Tampereen kaupungin elokuvatyöryhmän loppuraportti, Tampereen kaupunki, 2017.

Lähde: AV-tuotantokannustimen väliarviointi: Yhteenveto AV-tuotantokannustimen vaikutuksista.